

Innst. S. nr. 276

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument nr. 8:76 (2006-2007)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Odd Einar Dørum om en gjennomgang av gjennomføringen av sikkerhetskontrollene ved flyplassene

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av gjennomføringen av sikkerhetskontrollene ved flyplassene, for på en best mulig måte å ivareta flysikkerheten og øke servicenivået overfor alle reisende."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Falset, Svein Gjelseth, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Truls Wickholm, fra Fremskrittspartiet, Magnhild Holmberg, lederen Per Sandberg og Arne Sortevik, fra Høyre, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Kristelig Folkeparti, Jan Sahl, fra Senterpartiet, Jenny Klinge, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til vedlagte uttalelse datert 30. mai 2007 fra Samferdselsdepartementet i saken.

Komiteen viser til forslaget fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Odd Einar Dørum om en gjennomgang av gjennomføringen av sikkerhetskontrollene ved flyplassene.

Komiteen er opptatt av at passasjerer og ansatte blir behandlet med respekt og høflighet i forbindelse med nødvendige sikkerhetskontroller på våre flyplasser.

Komiteen har merket seg at mange og sterke reaksjoner på at så ikke var tilfellet i vinter, førte til krav om bedre opplæring og rutiner. Samferdselsminister Liv Signe Navarsete skriver i brevet til komiteen, datert 30. mai 2007:

"Sikkerhetskontroll og service kan oppfattes som to motsetninger. Sikkerhet er en service som nødvendigvis innebærer tiltak som kan oppfattes som mistenkelige og dels ubehagelige. Det er en kontinuerlig prosess internasjonalt for å utvikle bedre tekniske løsninger på dette området. Alle aktører i luftfarten er tjent med at alle reisende har en positiv opplevelse av å reise. Dette krever at alle aktører ser på hva som kan gjøres for å gjøre reisen så positiv som mulig, samtidig som flysikkerheten ivaretas."

Komiteen slutter seg til dette.

Når det gjelder sikkerhetskontroll av ansatte, flygere og kabinpersonale, har komiteen merket seg at det er nedsatt et samarbeidsutvalg bestående av representanter fra Luftfartstilsynet, Avinor, OSL, Norsk flygerforbund, Norsk kabinforening, Norwegian Flygerforening, Norwegian Kabinforening, Securitas Transport Aviation Security, Adecco Airport Security, SAS Braathens, Norwegian, Widerøe, SGS, Røros Flyservice og Norsk Flytekniker Organisasjon. Samarbeidsutvalgets oppgave er å bidra til å sikre at sikkerhetskontrolltjenesten gjennomføres i henhold til gjeldende regelverk, samt at kontrollen av de ansatte, flygere og kabinpersonale gjennomføres på en effektiv og profesjonell måte. Samarbeidsutvalget skal innen 1. juli 2007 levere en samlet rapport til luftfartsdirektøren med forslag til tiltak på kort og noe lengre sikt.

Komiteen understreker at det er helt grunnleggende viktig for både samfunnsikkerhet og flysikker-

het at tilgang til fly og flyplasser sikres på en måte som gjør at reisende kan føle seg trygge. Faren for terrorhandlinger, særlig rettet mot flytrafikk, er fortsatt stor og gir grunn til stor årvåkenhet og omfattende sikkerhetstiltak ved flyplassene. Sikkerhetskontroller av passasjerer, flymannskap og ansatte ved flyplassene er en del av disse sikkerhetstiltakene, og samtidig de som er mest synlige.

Komiteen viser til at sikkerhetskontrollene for passasjerer og mannskap i sitt innhold og omfang er blitt utvidet en rekke ganger. Komiteen mener det er nødvendig med en bred gjennomgang av gjennomføringen av slike kontrolltiltak på norske flyplasser. Komiteen har merket seg uttalelser fra samferdselsministeren om at Luftfartstilsynet har tatt initiativ til en slik gjennomgang, der et utvalg ledet av Avinor skal levere forslag til tiltak før 1. juli 2007.

Komiteen er kjent med at rammer og opplegg for sikkerhetstiltak og sikkerhetskontroller på flyplassene følger internasjonale avtaler og internasjonalt samarbeid. Det er bra, og slik bør det også være. Komiteen viser også til at i den tiden som er gått etter at de første tiltakene etter 11. september 2001 ble innført, er stadig nye og mer omfattende sikkerhetstiltak kommet til, også når det gjelder sikkerhetskontroll av flypassasjerer og flymannskap.

Komiteen er likevel ikke overbevist om at et utvidet omfang av denne typen tiltak i transportsektoren er en del av en ønskelig samfunnsutvikling, og stiller seg i utgangspunktet negativ til eventuelle ytterligere skjerpelser i sikkerhetskontrollen dersom ikke trusselnivået tilsier dette.

Komiteen vil peke på at arbeidet med å begrense omfanget av sikkerhetskontrollene må utføres på en internasjonal arena, slik samferdselsminister Liv Signe Navarsete nylig gjorde i møte med europeiske kolleger. Komiteen støtter statsrådets initiativ.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Venstre, vil avvente resultatene av arbeidet til det nedsatte samarbeidsutvalget, og har merket seg at samferdselsministeren vil orientere Stortinget om saken på en god måte.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, foreslår at Dokument nr. 8:76 (2006-2007) vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at gjennomføring av sikkerhetstiltak og sikkerhetskontroller ved flyplassene endres og gjennomføres på en måte som skaper minst mulig forsinkelser, som ivaretar god service

overfor reisende og ansatte og som ikke virker krenkende på personer som blir sikkerhetskontrollert."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre viser til at sikkerhetskontrollene for passasjerer og mannskap i sitt innhold og omfang er blitt utvidet en rekke ganger. Dette medfører utvidet tidsbruk ved bruk av flyreiser og forsinkelser. Ikke minst fører organisering og utførelsen av kontrolltiltakene til situasjoner som oppfattes som både meningsløse og personlig krenkende.

Disse medlemmer peker på at forhold som bør vurderes, er tiltak som vil gjenopprette og vedlikeholde et høyt servicenivå for reisende, sikrer arbeidsforhold for flymannskap som ikke virker uheldig og byråkratisk, og unngå kontrolltiltak som i sin utførelse virker krenkende.

Disse medlemmer mener likevel at det bør være fullt mulig å kombinere behov for betryggende sikkerhetstiltak og sikkerhetskontroller ved norske flyplasser på en måte som også ivaretar service over passasjerene på en god måte og som ikke virker krenkende. Dagens opplegg for sikkerhetskontroller synes ikke å ivareta denne balansen på en god måte. Opplegget bør kunne forbedres uten at intensjoner i internasjonale avtaler og samarbeid om sikkerheten innenfor luftfarten svekkes.

Disse medlemmer viser ikke minst til at kroppsvisitasjon av passasjerer skjer i full offentlighet. Særlig krenkende fremstår dette for kvinnelige passasjerer som blir kontrollert av mannlige kontrollører. Når håndbagasje eller innhold i lommer beordres fremvist, skjer også dette i tilnærmet full offentlighet. Disse medlemmer har også merket seg kommentarer som gjelder manglende serviceinnstilling hos kontrollørene.

Disse medlemmer peker på at nitid kontroll av håndbagasje kan synes byråkratisk og illusorisk dersom samme eller liknende gjenstander kan kjøpes eller skaffes til veie i avgangshallen. Disse medlemmer peker på at kroppsvisitasjon av ansatte før de går om bord i flyet må sammenholdes med at de faktisk har tilgang til potensielle våpen inne i flyet, som for eksempel brannøks.

Disse medlemmer mener det nå er nødvendig å stoppe opp for å gjennomgå det som gjøres og vurdere innholdet i tiltak som kan gi falsk trygghet, som har redusert serviceinnholdet ved flyreiser og som virker krenkende for det enkelte individ.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at utvidet sikkerhetskontroll av flypassasjerer og ytterligere restriksjoner vedrørende håndbagasje ikke gjennomføres før en grundig vurdering av nåværende opplegg er gjennomført, og før konsekvenser av eventuelle nye tiltak også er vurdert i forhold til personvern og service."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sørge for at gjennomføring av sikkerhetstiltak og sikkerhetskontroller ved flyplassene endres og gjennomføres på en måte som skaper minst mulig forsinkelser, som ivaretar god service overfor reisende og ansatte og som ikke virker krenkende på personer som blir sikkerhetskontrollert.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om at utvidet sikkerhetskontroll av flypassasjerer og ytterligere restriksjoner vedrørende håndbagasje ikke gjennomføres før en

grundig vurdering av nåværende opplegg er gjennomført, og før konsekvenser av eventuelle nye tiltak også er vurdert i forhold til personvern og service.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:76 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Odd Einar Dørum om en gjennomgang av gjennomføringen av sikkerhetskontrollene ved flyplassene - vedlegges protokollen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 8. juni 2007

Per Sandberg
leder

Trond Helleland
ordfører

Vedlegg

Brev fra Samferdselsdepartementet v/statsråden til transport- og kommunikasjonskomiteen, datert 30. mai 2007

Dokument nr. 8:76 (2006-2007) Representantforslag fra stortingsrep. Borghild Tenden og Odd Einar Dørum om en gjennomgang av gjennomføring av sikkerhetskontrollene ved flyplassene

Jeg viser til brev fra Stortinget 9. mai 2007 i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:76 (2006-2007) i transport- og kommunikasjonskomiteen. Forslaget munner ut i følgende forslag:

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av gjennomføringen av sikkerhetskontrollene ved flyplassene, for på en best mulig måte å ivareta flysikkerheten og øke servicenivået overfor alle reisende.

Jeg har følgende uttalelse i saken:

Sikkerhetskontroll og service kan oppfattes som to motsetninger. Sikkerhet er en service som nødvendigvis innebærer tiltak som kan oppfattes som mistenkelige og dels ubehagelige. Det er en kontinuerlig prosess internasjonalt for å utvikle bedre tekniske løsninger på dette området. Alle aktører i luftfarten er tjent med at alle reisende har en positiv opplevelse av å reise. Dette krever at alle aktører ser på hva som kan gjøres for å gjøre reisen så positiv som mulig, samtidig som flysikkerheten ivaretas.

Luftfartstilsynet har i sakens anledning gitt uttrykk for økt fokus på opplæring for alle involverte (ansatte, flygere, kabinpersonale og sikkerhetskontrollører) i "menneskelige faktorer" og samhandling på tvers av fagfelt i luftfarten.

Når det gjelder sikkerhetskontroll av ansatte, flygere og kabinpersonale er fokus allerede satt på saken gjen-

nom felles brev fra direktørene i SAS Braathens, Norwegian og Widerøe 16. mars 2007 til Avinor og Luftfartstilsynet. Brevet ble fulgt opp av Luftfartstilsynet som inviterte til et møte mellom flyselskapene, Avinor, Oslo lufthavn og Luftfartstilsynet 20. mars 2007. Som et resultat av møtet ble det etablert et samarbeidsutvalg bestående av representanter fra Luftfartstilsynet, Avinor, OSL, Norsk flygerforbund, Norsk kabinforening, Norwegian Flygerforening, Norwegian Kabinforening, Securitas Transport Aviation Security, Adecco Airport Security, SAS Braathens, Norwegian, Widerøe, SGS, Røros Flyservice og Norsk Flytekniker Organisasjon.

Samarbeidsutvalgets oppgave er å bidra til å sikre at sikkerhetskontrolltjenesten gjennomføres i henhold til gjeldende regelverk, samt at kontrollen av de ansatte, flygere og kabinpersonale gjennomføres på en effektiv og profesjonell måte. Konkret skal samarbeidsutvalget innen 1. juli 2007 levere en samlet rapport til luftfartsdirektøren med forslag til tiltak på kort og noe lengre sikt.

Arbeid er altså allerede godt i gang og med involvering av alle berørte for å finne løsninger innenfor gjeldende regelverk som kan bidra til en smidigere gjennomføring av gjeldende sikkerhetskontrolltiltak.

Jeg avventer derfor resultatene fra arbeidet som allerede er igangsatt og vil eventuelt senere orientere Stortinget på en egnet måte om saken.

I møter med mine kollegaer fra de øvrige europeiske land vil jeg også ta opp saken for at vi også internasjonalt skal få en debatt om hvordan regelverket kan gjennomføres på en mest mulig smidig måte.